

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.	
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ	15
Ακουστική επικοινωνία των πτηνών	15
<i>Παραγωγή ήχου από τη σύριγγα</i>	21
<i>Φωνητική ταυτότητα</i>	24
<i>Ατομική αναγνώριση</i>	26
<i>Ρεπερτόρια</i>	28
<i>Μιμικρία</i>	28
<i>Εκμάθηση των κεληπαδημάτων</i>	30
<i>Διάλεκτοι</i>	33
<i>Οι φωνές των εμβρύων</i>	33
<i>Εκπομπή καλεσμάτων και κίνδυνος θήρευσης</i>	36

Οπτική επικοινωνία των πτηνών	36
<i>Ρόλος επιδείξεων και χρωματισμών του πτερώματος</i>	36
<i>Οπτική ταυτότητα</i>	40
<i>Αναγνώριση ειδών</i>	40
<i>Ατομική αναγνώριση</i>	41
<i>Εξέλιξη των επιδείξεων</i>	41
<i>Τελετουργική συμπεριφορά</i>	42
<i>Κρυπτογραφημένες συμπεριφορές</i>	43
<i>Αγωνιστική συμπεριφορά</i>	45
<i>Φυλετική επιλογή</i>	47
<i>Η υπόθεση των «καλών γονιδίων»</i>	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ	53
<i>Συμπεριφορά ατομικής απόστασης</i>	53
<i>Χωροκρατική συμπεριφορά</i>	54
<i>Συμπεριφορά υπεροχής</i>	57
<i>Αγελαία συμπεριφορά</i>	59
<i>Πρόσληψη τροφής στα κοπάδια</i>	60
<i>Η ασφάλεια στα κοπάδια</i>	65
<i>Πολιειδικά κοπάδια και κοινωνικά σήματα</i>	67

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ ΤΗΝ ΠΤΗΝΩΝ	69
<i>Πρότυπα μετανάστευσης</i>	70
<i>Γιατί μεταναστεύουν τα πουλιά;</i>	70
<i>Αποστάσεις που διανύονται</i>	75
<i>Παράγοντες που επηρεάζουν τη μετανάστευση</i>	77
<i>Προσανατολισμός κατά τη μετανάστευση</i>	91
<i>Χρήση οπτικών σημάτων</i>	91
<i>Η ηλιακή πυξίδα</i>	92
<i>Η αστρική πυξίδα</i>	92
<i>Πλοήγηση με την όσφρηση</i>	93
<i>Απόκριση στο γεωμαγνητισμό</i>	93
<i>Εκμάθηση του προσανατολισμού</i>	95

Η μελέτη της μετανάστευσης	96
1) Παρατηρήσεις κατά τις φάσεις διεξαγωγής μετανάστευσης	97
2) Σύλληψη και δακτυλίωση πουλιών	97
3) Σύλληψη νεκρών και τραυματισμένων πουλιών μετά από σύγκρουση επάνω σε ανθρώπινες κατασκευές	99
4) Μελέτη με ραντάρ	100
5) Χρήση καλεσμάτων	101
6) Ραδιοτηλεμετρία, δορυφορική τηλεμετρία και τροχιοδεικτικά ραντάρ	102

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

Η ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ	105
Γονάδες	105
Συστήματα ζευγαρώματος	106
Μονογαμία	106
Πολυγυνία	111
Πολυανδρία	115
Πολυγυνανδρία	118
«Χωρίς διάκριση» ζευγάρι	122
Η διατήρηση των εναλλακτικών τακτικών ζευγαρώματος από την εξέλιξη	125
Εξωθούμενη σύζευξη	125
Σπερματικός ανταγωνισμός και περιφρούρηση του θηλυκού.....	126
Κατασκευή φωλιάς	128
Αποικίες	134
Επώαση, εκκόλαψη και αύξηση	141
Φροντίδα των νεοσσών	154
Παρασιτισμός	156
Συνεργατική αναπαραγωγή	160

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ	163
Πρότυπα «ιστορίας ζωής»	164
Επιβίωση και θνησιμότητα	170
Γονιμότητα	177

Αργοπορημένη αναπαραγωγή	187
Εξέλιξη του αριθμού αβγών ανά φώλιασμα	189
Υπόθεση «περιορισμού τροφής»	189
Υπόθεση «ανταλλαγής»	190
Υπόθεση θήρευσης	190
Υπόθεση «εποχικότητας»	191
Οικογενειακή σύγκρουση και ελάττωση νεοσσάς	191
Πληθυσμοί	195
Δυναμικά μεταβαλλόμενοι πληθυσμοί	196
Πρότυπα μεταβολής πληθυσμών	197
Ρύθμιση πληθυσμών	198
Ενδιαίτημα	199
Τροφή και κλίμα	200
Ασθένειες και παράσιτα	207
Ο ιός της γρίπης των πτηνών H_5N_1	209
Ο ιός H_5N_1 στην Ελλάδα	212
Κοινωνικοί παράγοντες	214

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΤΗΝΑ	215
Απώλεια βιοτόπων	216
Δάση	216
Υγρότοποι	218
Προστασία βιοτόπων	219
Εμπόριο ζώντων πτηνών	228
Θήρευση από τον άνθρωπο	230
Προγράμματα προστασίας	238
Προγράμματα αποκατάστασης	238
Προγράμματα με στόχο προστασία πτηνών στην Ελλάδα	240

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.

ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΠΤΗΝΩΝ	253
Χήνες και καλλιέργειες	254
Κορμοράνοι και αλιεία	259
Θαλασσοπούλια και ιχθυοαποθέματα	267

<i>Παρυδάτια πουλιά και δίθυρα μαλάκια</i>	270
<i>Έλεγχος πληθυσμών γλάρων</i>	273
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.	
ΤΑ ΠΤΗΝΑ ΩΣ ΒΙΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΡΥΠΑΝΤΩΝ	277
Οργανοχλωρίδια	278
<i>Σύνθεση και ιδιότητες</i>	278
<i>Η τοξικότητα των οργανοχλωριδίων στα πτηνά</i>	281
<i>Επιπτώσεις σε ψαροφάγα και αρπακτικά πτηνά</i>	283
Βαρέα μέταλλα	287
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9.	
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ	291
Υγρότοποι	292
<i>Αμβρακικός</i>	292
<i>Δέλτα Έβρου</i>	296
<i>Περιοχή υγροτόπων Πόρτο Λάγος</i>	298
<i>Άλλες υγροτοπικές περιοχές</i>	300
Δασικές περιοχές	305
<i>Εθνικό Πάρκο Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου</i>	305
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	315
<i>Ξενόγλωσση βιβλιογραφία</i>	315
<i>Ελληνική βιβλιογραφία</i>	329
<i>Ηλεκτρονικές διευθύνσεις</i>	331
ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ	333